

RESPECTAREA DREPTURILOR MINORITATILOR DIN ROMANIA

Romania este privita, cel putin prin intermediul statisticilor, ca o tara primitiva politic, cu o populatie intoleranta vizavi de minoritatile etnice, religioase si sexuale. O tara in care batranilor nu li se acorda nici un rol social, iar tiganilor nu li se asigura nici un viitor. Pentru prima oara de la inceputul negocierilor cu Uniunea Europeana, statul a pregatit, cel putin la nivel declarativ, un proiect punctual de combatere a discriminarii de toate felurile si care va reprezenta primul test european al Romaniei integrate. Ca imagine externa, majoritatea declarata a romanilor va depinde in foarte mare masura de respectarea drepturilor minoritatilor, pe criteriile stricte ale Uniunii.

Discriminarea femeilor

In domeniul muncii exista o segregare pe sexe a ocupatiilor, observandu-se ca cele in care predomina femeile, sunt, in general, mai prost platite. In Romania, barbatii reprezinta mai mult de jumatate din populatia activa. Activitatile "feminizate" ale economiei nationale sunt sanatatea si invatamantul domenii in care salariile sunt mai mici decat salariul mediu pe economie.

In 2005, rata de ocupare a femeilor intre 15-64 de ani a fost de 51,5% si a barbatilor (cuprinsi intre aceleasi varste) de 63,9%. In ceea ce priveste diferentele salariale, domeniile in care indicele diferentei de salarizare este deosebit de mare se inregistreaza in industrie (30%), comert (23%), invatamant (15%) si sanatate (12%). Ponderea femeilor care realizeaza salarii mai mari decat salariul mediu pe economie este de 33,1% si a barbatilor este de 38,9%.

Decizia, la barbati

Referitor la participarea echilibrata a femeilor si a barbatilor la luarea deciziilor, alegerile generale din 2004 nu au adus schimbari importante in ceea ce priveste reprezentarea femeilor in structurile parlamentare si guvernamentale. Din 469 locuri de parlamentari, femeile detin 50 de locuri (10.66%). In Camera Deputatilor femeile reprezinta 11.2%, iar in Senat 9.4%. In Guvernul constituit dupa alegerile din 2004, din 22 de ministri 3 sunt femei (13,6%). In ceea ce priveste functiile de conducere, la nivelul ministerelor acestea sunt ocupate in procent de 62% de barbati si numai 38% de femei. La nivelul administratiei publice locale femeile sunt slab reprezentate, din moment ce peste 80% din posturile de decizie sunt ocupate de barbati. Femeile prefect sunt in procent de 7%, femeile sub-prefect de aproximativ 20%, femeile primar doar 4%, iar femeile consiliere judetene sunt 16% din totalul consilierilor judeteni.

Intoleranta fata de homosexuali si lesbiene

Odata cu abrogarea articolului 200 Cod Penal si introducerea legislatiei anti-discriminare in Romania, situatia actuala poate fi considerata stabila din punct de vedere legal. Discriminarea lesbienei, homosexualilor, bisexualilor si trans-sexualilor (LGBT) este o realitate prezenta in domenii precum serviciile publice, relatiile de munca, comportamentul si practicile angajatilor Politiei Romane, sistemul penitenciar, reflectarea in mass media, chiar si in relatiile de familie. De asemenea, exista prejudecati si stereotipuri privind persoanele LGBT din Romania. Studiul Institutului de Politici Publice "Intoleranta, discriminare si autoritarism in opinia publica", publicat in 2003 indica cu claritate

faptul ca minoritatile sexuale ocupa primul loc intre grupurile minoritare cel mai puternic respinse. Astfel, 40% dintre respondenti nu ar fi de acord ca in Romania sa traiasca homosexuali sau lesbiene, iar 93% nu ar accepta sa lucreze cu un homosexual sau o lesbiana.

Drepturile persoanelor de diferite orientari sexuale sunt aparate de legislatia nediscriminatorie, de Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii si de organizatii neguvernamentale de profil.

Doua din trei tiganci sunt casnice

Un studiu recent realizat de Programul pentru Participarea Romilor (RPP) din cadrul Open Society Institute "Broadening the agenda, the Status of Romani women in Romania" arata ca in proportie de 43% femeile rome considera ca nu au drepturi egale cu barbatii iar motivul il reprezinta inegalitatile ce rezulta din diferenta de statut social dintre respondente si barbatii romi precum si din cauza traditiilor. De asemenea, studiul a relevat faptul ca 67,9% femei rome sunt casnice si doar 11% sunt angajate cu toate formele legale. Motivul pentru care numarul de participante pe piata munci este atat de mic se datoreaza discriminarii multiple de care acestea sufera, au declarat 58,4% din femeile rome intrebate.

Diferentele de gen pe piata muncii, in cazul populatiei roma sunt evidentiata in cadrul studiului realizat de catre UNDP "Faces of poverty, faces of hope" lansat in anul 2005 care arata ca barbatii romi neangajati sunt in proportie de 20%, in timp ce femeile rome in proportie de 35%. Diferentele intre barbatii si femeile roma se accentueaza si in functie de tipul de activitati prestate pe piata muncii, aceste diferente fiind mai ales influentate atat de educatia formala cat si de cea informala. In aceasta privinta, femeile rome in proportie de 23% cu varste peste 16 ani nu beneficiaza de educatie formala precum si 35% dintre femeile din vechea generatie. Doar 3,7% urmeaza studii liceale. In privinta barbatilor romi cu varsta de peste 16 ani doar 14% au beneficiat de educatie formala, respectiv 16% in cazul barbatilor din vechea generatie. Motivul principal, asa cum releva si studiul Bancii Mondiale este faptul ca 3 din 5 romi traiesc in conditii de saracie extrema.

Calendarul 2007

In cursul Anului European al Egalitatii de sanse pentru Toti - anul 2007 actiunile propuse de autoritatile romane vor demara in cursul lunii martie cu Conferinta Nationala de Deschidere a Anului European 2007. De asemeanal se va elabora o pagini web dedicata Anului, va fi o campanie de informare pentru promovarea obiectivelor Anului, se va organiza un concurs tematic dedicat elevilor de liceu. Va fi organizat "Maratonul Diversitatii", "Saptamana Diversitatii" in care, zilnic, se va pune accent pe diversitatea etnica, combaterea stereotipurilor de gen, combaterea stereotipurilor indreptate asupra persoanelor cu dizabilitati, dialogul intre generatii etc. In plus, se va realiza un studiu privind discriminarea multipla in Romania, o cercetare etnografica privind discriminarea multipla, se va organiza un seminar privind discriminarea multipla pe piata muncii, seminar privind rolul liderilor spirituali in promovarea diversitatii si tolerantei. Anul European 2007 se va incheia cu o Conferinta Nationala.

Locurile de munca protejate sunt foarte putine

Potrivit Autoritatii Nationale pentru Persoanele cu Handicap, la data de 30.06.2006, ponderea persoanelor cu handicap in populatia Romaniei este de 2,16%. Din punct de vedere al repartitiei pe

sexe, din numarul total al persoanelor cu handicap, 250.851 sunt femeii, dintre care 8,825 sunt femeii cu handicap institutionalizate.

Scaderea masiva a numarului locurilor de munca salariate dupa 1990, a afectat in primul rand persoanele cu handicap, locurile de munca protejate s-au diminuat. Personalul din cadrul sistemului de protectie a persoanelor cu handicap este insuficient din punct de vedere numeric si in general fara calificare profesionala specifica.

Accesul la educatie, asistenta medicala, incadrarea in munca, transportul public, conditiile de locuit si de miscare in mediul fizic reprezinta domenii deloc sau insuficient rezolvate de autoritatile publice locale. Categoriile supuse celui mai mare risc de marginalizare sunt femeile, mame care fie ingrijesc copii sau adulti, fie sunt unicele ingrijitoare ale partenerilor de viata, fie au probleme de sanatate sau probleme sociale, fie locuiesc singure (nu au locuinta si cu venituri foarte reduse sau absente), sau sunt persoane cu handicap.

Strategia subliniaza ca, desi situatia persoanelor cu handicap s-a ameliorat dupa anul 2000, exista inca probleme generate, pe de o parte, de limitele resurselor financiare si umane disponibile, dar si de dificultatea construirii unui sistem curent si integrat de suport al acestei categorii.

Cetateni uitati

Conform ultimului recensamant (2002), procentul reprezentat de cetatenii apartinand diferitelor minoritati nationale se ridica la peste 10% din totalul populatiei. Astfel, in Romania exista 20 de minoritati nationale, reprezentate in Parlament prin intermediul a 19 organizatii (minoritatile ceha si slovaca au optat pentru o organizatie comuna).

Principalele probleme semnalate in Strategie sunt: inexistenta unui cadru legislativ complet si coerent referitor la statutul minoritatilor nationale; deficiente in aplicarea legislatiei existente (educatie, cultura, administratie locala, justitie, mass media etc.), mai ales la nivel regional si local; discrepante notabile intre capacitatea de organizare si actiune a organizatiilor minoritatilor nationale; slaba reprezentare a femeilor si a tinerilor apartinand minoritatilor nationale in viata publica; persistenta unor stereotipuri negative referitoare la unele minoritati nationale in opinia publica si in mass media; insuficienta promovare a identitatilor multiple si a diversitatii etnoculturale, lingvistice si religioase, ca fundamente ale coeziunii in societatea actuala.

Tinerii, nemultumiti

Conform "Diagnozei 2005 - Situatiile tineretului si asteptarile sale", totalul populatiei tinere, cu varsta cuprinsa intre 15-29 de ani, reprezinta 23,7% din populatia tarii, din care 51,1% este populatie masculina si 48,9% feminina. 58,9% dintre tineri locuiesc in mediul urban si 41,1% in mediul rural. In 2005, 43% din tinerii chestionati considerau ca vor trai mai bine, cei mai multi tineri erau nemultumiti de nivelul veniturilor (76%), de conditiile ca un tanar sa se poata realiza (65%), de viata politica (65%) si de piata fortei de munca (63%). Aproximativ 50% dintre tineri apreciau ca se afla in urmatoarele situatii: se descurca greu cu banii (58%), nu gasesc conditii favorabile sa se realizeze in tara (48%) iar 1/3 nu gasesc un loc de munca (33%). Situatiile locative a tinerilor se prezenta astfel: cu parintii si/sau alte rude - 73,1%, cu familia proprie (partenerul de viata si copiii) - 17,4%, cu familia de baza (parintii

si/sau socrii) si familia proprie - 3,5%, singuri - 3,3%, iar cu prietenii/in camin -2,4%.

Daca aproximativ 50% dintre tineri s-au gandit sa initieze o afacere, doar 10% au incercat sa-si puna ideea in practica, dintre care doar 4,5% au reusit.

Batranii, marginalizati

In prezent din cele 21,6 milioane de locuitori, 10,5 milioane sunt adulti, 5 milioane tineri si copii si 6 milioane sunt varstnici. In anul 2006 rata de activitate a femeilor intre 55-64 de ani este de 33,5%, comparativ cu cea a barbatilor de 48,4%. Aceeasi statistica releva faptul ca nivelul de ocupare al femeilor intre 55-64 de ani este de 33%, in timp ce al barbatilor este de 46,7%. Principalele probleme evidentiata de strategie sunt dificultatile de percepere de catre societate a persoanelor varstnice ca reprezentand o importanta resursa culturala si profesionala; slaba constientizare de catre societate a importantei imbatranirii active ca element de baza in asigurarea unei egalitati de sanse, pe parcursul intregii vieti.

Ciuperকারie de culte

In Romania isi desfasoara activitatea 17 culte religioase si aproximativ 900 de asociatii si fundatii religioase, dintre care 30 au specific de cult (o parte dintre aceste organizatii religioase erau interzise inainte de 1989: Stilistii, Adventistii Reformistii, Nazarinienii, Crestinii Nouapostolici s.a.m.d., iar altele sunt nou aparute: Baha'i, mormoni, metodisti, prezbiterieni), restul asociatiilor activeaza sub egida si in cadrul cultelor legal recunoscute si desfasoara activitati social-caritabile. Conform Recensamantului din anul 2002, 99,82 % din populatia Romaniei isi declara apartenenta religioasa, iar conform sondajelor de opinie Biserica se bucura de increderea a peste 85% din populatie. Principala problema in aceasta chestiune o reprezinta insuficienta promovare a dialogului inter-religios, a tolerantei religioase si a ecumenismului.

BIRTA BIANCA